

รายงานการไปราชการ ประชุม/สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ดูงาน ณ ต่างประเทศ
และการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อ / นามสกุล

๑. นางลักขมี สุทธิวิไลรัตน์

ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

หน่วยงาน สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้

๒. นางสาวสมฤดี แซ่ลิ้ม

ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

หน่วยงาน กลุ่มงานจริยธรรม

๓. นายปราชญาสกุลย์ รัตนะ

ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

หน่วยงาน สำนักจัดการป่าชุมชน

๔. นางสาวสุภัทรา ไชยชนะ

ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้

หน่วยงาน สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้

๕. นายณัฐวิทย์ ฌดุงพงษ์ศิริ

ตำแหน่ง พนักงานพิทักษ์ป่า

หน่วยงาน สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี)

๑.๒ ชื่อเรื่อง / หลักสูตร Seminar on Forestry International Cooperation for BRI Countries

สาขาหลัก

สาขาย่อย

สาขาที่เกี่ยวข้อง

เพื่อ ☐ ประชุม/สัมมนา ☐ ศึกษา ☒ ฝึกอบรม ☐ ปฏิบัติงานวิจัย

☐ ดูงาน ☐ ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

แหล่งผู้ให้ทุน กระทรวงพาณิชย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศที่ไป สาธารณรัฐประชาชนจีน

ระหว่างวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕ - ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ (รวมวันเดินทาง)

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา ปฏิบัติงานวิจัย และไปปฏิบัติงานใน
องค์การระหว่างประเทศ

การฝึกอบรม Seminar on Forestry International Cooperation for BRI Countries จัดขึ้นระหว่าง
วันที่ ๒๘ พฤษภาคม - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ดำเนินการฝึกอบรม
และสนับสนุนด้านวิชาการจาก National Academy of Forest and Grassland Administration (NAFGA)
ประกอบด้วยตัวแทนจาก ๖ ประเทศเข้าร่วมการฝึกอบรมในครั้งนี้ ได้แก่ อียิปต์ เอธิโอเปีย มาเลเซีย เนปาล
ศรีลังกา และไทย รวม ๓๘ คน โดยมีตัวแทนจากประเทศไทย จำนวน ๘ คน

การฝึก...

การฝึกอบรมจัดขึ้นในรูปแบบการบรรยาย การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการศึกษาดูงานภาคสนาม เพื่อเรียนรู้แนวปฏิบัติด้านการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล และการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ โดยสะท้อนให้เห็นแนวทางของ สาธารณรัฐประชาชนจีนในการใช้ทรัพยากรป่าไม้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ ผ่านการดำเนินงาน ใน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (Sustainable Forest Management) การฟื้นฟูระบบ นิเวศและพื้นที่เสื่อมโทรม (Ecological Restoration) การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Conservation) และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านป่าไม้และสิ่งแวดล้อม (International Forestry Cooperation) นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมยังได้รับมอบหมายให้จัดทำรายงานประเทศ (Country Report) เพื่อนำเสนอข้อมูลด้านทรัพยากรป่าไม้และการดำเนินงานของแต่ละประเทศ รวมทั้งเข้าร่วม การประชุมหารือกับหน่วยงานด้านป่าไม้ของจีน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจโอกาสความร่วมมือ ในอนาคต ทั้งนี้ การฝึกอบรมดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน การลดความยากจน และการรับมือ กับความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมระดับโลก อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสูญเสียความหลากหลาย ทางชีวภาพ และการแปรสภาพเป็นทะเลทราย เป็นต้น

๒.๑ วัตถุประสงค์

การฝึกอบรม Seminar on Climate Change and Sustainable Development for BRI Countries มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ของจีน ดังนี้

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจด้านการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนในระดับนานาชาติ มุ่งเน้นการเรียนรู้ทั้งในเชิงนโยบาย แนวคิด และแนวปฏิบัติของประเทศไทย

๒. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิก BRI ด้านการอนุรักษ์และการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ แนวทางการพัฒนา รวมถึงการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือระยะยาว

๓. เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทั้งภาคบรรยาย โดยผู้เชี่ยวชาญและการศึกษาดูงานในพื้นที่จริง

๔. เพื่อสนับสนุนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานโยบายและการจัดการทรัพยากร ในแต่ละประเทศของตน

๒.๒ เนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญในเชิงวิชาการ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์

ภาคบรรยาย

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่าง การพัฒนาเศรษฐกิจ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

- ด้านภูมิศาสตร์และการพัฒนาประเทศ : จีนมีพื้นที่ประมาณ ๙.๖ ล้านตารางกิโลเมตร ใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของโลก และมีประชากรกว่า ๑.๔ พันล้านคน โดยประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ภาคตะวันออกของประเทศ ซึ่งมีความพร้อมด้านทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าภาคตะวันตก สะท้อนให้เห็น ถึงความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรธรรมชาติ การตั้งถิ่นฐาน และการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาค

- ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและนโยบายการพัฒนา : จีนประสบความสำเร็จในการพัฒนา เศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นจาก ๖๗.๙ พันล้านหยวน ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็น ๑๔๐.๒ ล้านล้านหยวน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ปัจจัยสำคัญมาจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเทคโนโลยี การส่งเสริมภาคอุตสาหกรรม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง

- ด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ : จีนมีความก้าวหน้าในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยสามารถเพิ่มพื้นที่ป่าไม้จากร้อยละ ๘.๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๙๒ เป็นมากกว่าร้อยละ ๒๕ ในปัจจุบัน มีพื้นที่ป่า ประมาณ ๒๓๑ ล้านเฮกตาร์ และเป็นประเทศที่มีพื้นที่ป่าปลูกมากที่สุดในโลก สะท้อนถึงประสิทธิภาพของการ กำหนดนโยบายระยะยาวและการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ

- ด้านการฟื้นฟูระบบนิเวศและการป้องกันการแปรสภาพเป็นทะเลทรายจีนดำเนินโครงการ Three-North Shelterbelt Program ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๔.๓๕ ล้านตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๕ ของพื้นที่ประเทศ ส่งผลให้พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๕.๐๕ เป็นร้อยละ ๑๓.๘๔ ช่วยลด การพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรมในวงกว้าง

- ด้านการฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ต้นแบบ : กรณีศึกษา Saihanba Forest Farm เป็นตัวอย่าง ความสำเร็จด้านการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยสามารถเปลี่ยนพื้นที่แห้งแล้งให้กลายเป็นพื้นที่ป่ากว่า ๗๖,๗๐๐ เฮกตาร์ และเพิ่มความหนาแน่นของป่าจากร้อยละ ๑๑.๔ เป็นร้อยละ ๘๒ จนได้รับรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมระดับนานาชาติ

- ด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่คุ้มครอง : จีนให้ความสำคัญกับการ อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพผ่านระบบอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง โดยมีสัตว์มีกระดูก สันหลังกว่า ๖,๔๐๐ ชนิด และพืชชั้นสูงมากกว่า ๓๐,๐๐๐ ชนิด รวมถึงการฟื้นฟูประชากรสัตว์ป่าที่สำคัญ เช่น แพนด้ายักษ์ ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

- ด้านกฎหมายและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม : จีนมีกฎหมายเฉพาะด้านที่รองรับ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น กฎหมายป่าไม้ กฎหมายพื้นที่ชุ่มน้ำ กฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบาย ด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศ

- ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนและความร่วมมือระหว่างประเทศ : จีนขับเคลื่อนการพัฒนาภายใต้ แนวคิด “Ecological Civilization” หรืออารยธรรมเชิงนิเวศ โดยมุ่งสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม พร้อมส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านป่าไม้ การอนุรักษ์ความหลากหลาย ทางชีวภาพ และการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืน (SDGs)

๒) ปรัชญาและนโยบายการสร้างความทันสมัยทางนิเวศวิทยา : หลักสูตรได้นำเสนอแนวคิด การพัฒนาประเทศของจีนที่ให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ภายใต้หลักการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ โดยยึดแนวคิด “น้ำใสและภูเขาเขียวคือทรัพย์สินอันล้ำค่า” ซึ่งมองว่าสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนา อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับบทบาทของป่าไม้ในฐานะแหล่งกักเก็บน้ำ แหล่งสร้างมูลค่า ทางเศรษฐกิจ แหล่งอาหาร และแหล่งกักเก็บคาร์บอน ควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาสีเขียวและการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ โดยจีนได้กำหนดเป้าหมายการสร้าง “Beautiful China” ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ (ค.ศ. ๒๐๓๕) และมุ่งสู่การพัฒนาด้านนิเวศวิทยาอย่างสมบูรณ์ภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ (ค.ศ. ๒๐๕๐) เพื่อยกระดับ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

๓) การป่าไม้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : หลักสูตรได้นำเสนอบทบาทของภาคป่าไม้ ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศจีน โดยมีเป้าหมายให้การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ถึงจุดสูงสุดก่อนปี ค.ศ. ๒๐๓๐ และลดความเข้มข้นของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหน่วยผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (GDP) ลงร้อยละ ๖๐-๖๕ เมื่อเทียบกับปี ค.ศ. ๒๐๐๕ ทั้งนี้ จีนได้ดำเนินมาตรการเพิ่มพื้นที่ ป่าไม้และการกักเก็บคาร์บอนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้อัตราความครอบคลุมของป่าไม้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๒.๙๖

ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ และมีปริมาณสต็อกไม้เพิ่มขึ้นกว่า ๓.๘ พันล้านลูกบาศก์เมตรจากปี ค.ศ. ๒๐๐๕ นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งระบบติดตามคาร์บอนภาคป่าไม้ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๘ และเริ่มดำเนินตลาดซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ETS) ในปี ค.ศ. ๒๐๒๑ ซึ่งถือเป็นตลาดคาร์บอนที่ใหญ่ที่สุดในโลก รวมถึงส่งเสริมการใช้ไม้และไม้ไผ่เป็นวัสดุทดแทนหลัก ซีเมนต์ และพลาสติก โดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่และหวายมากกว่า ๑๐,๐๐๐ รายการ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน

๔) การต่อต้านการกลายเป็นทะเลทราย (Three-North Shelterbelt Program: TSFP) : หลักสูตรได้นำเสนอแนวทางการป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรมจากการกลายเป็นทะเลทรายของประเทศจีนผ่านโครงการ Three-North Shelterbelt Program (TSFP) ซึ่งเป็นโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ดำเนินการระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๗๘-๒๐๕๐ ครอบคลุมพื้นที่ ๑๓ มณฑล ๗๗๗ อำเภอ หรือประมาณร้อยละ ๔๕ ของพื้นที่ประเทศจีน โดยผลการดำเนินงานสามารถเพิ่มอัตราความครอบคลุมของป่าไม้ในพื้นที่โครงการจากร้อยละ ๕.๐๕ เป็นร้อยละ ๑๓.๘๔ และช่วยลดปริมาณตะกอนที่ไหลลงสู่แม่น้ำเหลืองได้ประมาณ ๔๐๐ ล้านตันต่อปี นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้ตัวอย่างความสำเร็จจากพื้นที่ต่าง ๆ เช่น เขตไซหานปา (Saihanba) ที่สามารถฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรมให้กลับมาเป็นป่าขนาดใหญ่ เขตคูบูฉี (Kubuqi) ที่ประยุกต์ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ควบคู่กับการฟื้นฟูพื้นที่ทะเลทราย และเขตเคอเคอเย่า (Kekeya) ที่ส่งเสริมการปลูกป่าควบคู่กับการสร้างรายได้ให้ประชาชน สะท้อนให้เห็นถึงการบูรณาการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาเศรษฐกิจ และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

๕) การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและความร่วมมือระหว่างประเทศ : หลักสูตรได้นำเสนอความสำคัญของการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำในฐานะระบบนิเวศที่มีบทบาทสำคัญต่อการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ การกักเก็บน้ำ การลดความรุนแรงของอุทกภัย และการดูดซับคาร์บอน โดยประเทศจีนมีพื้นที่ชุ่มน้ำประมาณ ๕๖.๓๕ ล้านเฮกตาร์ ซึ่งมากที่สุดทวีปเอเชียและเป็นอันดับ ๔ ของโลก นอกจากนี้ จีนยังมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศตามอนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Sites) จำนวน ๘๒ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่กว่า ๗.๖๔๗ ล้านเฮกตาร์ พร้อมทั้งได้ออกกฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands Conservation Law) และดำเนินแผนงานฟื้นฟูป่าชายเลน รวมถึงการควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกรานอย่างหญ้า *Spartina alterniflora* อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งศูนย์ป่าชายเลนระหว่างประเทศ (International Mangrove Center: IMC) ณ เมืองเซินเจิ้น ภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการวิจัย การอนุรักษ์ และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านป่าชายเลนในระดับโลก สะท้อนถึงบทบาทของจีนในการขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๖) เศรษฐกิจสีเขียวกับการลดความยากจนเชิงรุก หลักสูตรได้นำเสนอแนวทางการใช้ทรัพยากรป่าไม้เป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยจีนได้ดำเนินการปฏิรูปสิทธิการถือครองที่ดินป่าไม้เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิดการเปลี่ยน “ทรัพยากรให้เป็นทรัพย์สิน” พร้อมส่งเสริมการสร้างรายได้ในรูปแบบผสมผสาน เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจใต้ร่มเงาไม้ การปลูกพืชสมุนไพร การเลี้ยงสัตว์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจ้างงานเป็นเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า (Ecological Rangers) กว่า ๑.๑ ล้านคน การจ่ายเงินชดเชยด้านนิเวศวิทยาสำหรับพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในอัตรา ๒๒๕ หยวนต่อเฮกตาร์ และการสร้างรายได้จากการให้เช่าที่ดินหรือการเข้าร่วมสหกรณ์ ส่งผลให้อุตสาหกรรมป่าไม้มีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและสนับสนุนให้ประชาชนมากกว่า ๑๖ ล้านคนหลุดพ้นจากความยากจน

๗) การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางนิเวศวิทยา (Gross Ecosystem Product: GEP) หลักสูตรได้นำเสนอแนวคิดการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของบริการจากระบบนิเวศ เช่น การกักเก็บน้ำ การผลิตออกซิเจน การดูดซับคาร์บอน และการเป็นแหล่งอาหาร ผ่านระบบการบัญชีผลิตภัณฑ์มวลรวมทางนิเวศวิทยา (GEP) เพื่อสะท้อนคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติในเชิงเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนากลไกการชดเชยทางนิเวศวิทยา เช่น โครงการคาร์บอนเครดิตในลุ่มน้ำ Chaobai ที่เชื่อมโยงผู้ซื้อและผู้ขายคาร์บอนเครดิตเพื่อสนับสนุนการปลูกป่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล “Eco-points” เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการทรัพยากรแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนรอบพื้นที่คุ้มครอง ซึ่งช่วยสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

ภาคศึกษาดูงาน

การฝึกอบรมครั้งนี้ได้มีการศึกษาดูงานภาคสนาม ณ เมืองฉางซาและเมืองเซียงถาน ในมณฑลหูหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีทั้งนโยบายและประสบการณ์เชิงปฏิบัติที่สำคัญด้านการจัดการป่าไม้ อย่างยั่งยืน เพื่อศึกษาและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ การวิจัยและพัฒนาด้านป่าไม้ ตลอดจนแนวทางการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาดูงานได้ ดังนี้

๑) เยี่ยมชม Hunan Provincial Botanical Garden หัวข้อ : Forest Biodiversity Conservation, Rare Plant Cultivation and Ecological Education Hunan Provincial Botanical Garden เป็นศูนย์อนุรักษ์พันธุ์พืชที่สำคัญของมณฑลหูหนาน มีพื้นที่ป่าปกคลุมมากกว่าร้อยละ ๙๐ และรวบรวมพันธุ์พืชมากกว่า ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ ชนิดจากหลายภูมิภาคของประเทศจีน โดยมีการอนุรักษ์พืชหายากและใกล้สูญพันธุ์มากกว่า ๑๗๐ ชนิด อาทิ แป๊ะก๊วย (Ginkgo), Chinese Dove Tree และ Cathaya argyrophylla รวมถึงมีการเพาะเลี้ยงและฟื้นฟูใกล้สูญพันธุ์ที่มีจำนวนเหลืออยู่ในธรรมชาติน้อยมาก เช่น Sinojackia dolichocarpa ภายในสวนมีสวนเฉพาะทางมากกว่า ๑๕ แห่ง เช่น สวนชากระ สะวนไผ่ สวนแมกโนเลีย และสวนพืชหายาก เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมระดับชาติ โดยจัดกิจกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง มีนักเรียนและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คนต่อปี นอกจากนี้ สวนพฤกษศาสตร์ยังมีห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช ธนาคารพันธุกรรมพืช (Plant Gene Bank) และโครงการวิจัยด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๒) เยี่ยมชม Wood and Bamboo Museum ของมหาวิทยาลัย Central South University of Forestry and Technology เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านทรัพยากรไม้และไผ่ ความหลากหลายของชนิดไม้ คุณสมบัติและการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้บทบาทของงานวิจัยและนวัตกรรมในการพัฒนาวัสดุชีวภาพ การใช้ไผ่เป็นทรัพยากรทดแทน และแนวทางการใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๓) เยี่ยมชมเมืองเส้าซาน (Shaoshan) ซึ่งเป็นแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญของมณฑลหูหนาน และเป็นบ้านเกิดของประธานเหมาเจ๋อตง โดยได้เยี่ยมชมบ้านพักเดิม พิพิธภัณฑ์ และสถานที่รำลึกทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี การศึกษาดูงานครั้งนี้ทำให้ได้เรียนรู้พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของประเทศจีนในช่วงศตวรรษที่ ๒๐ รวมทั้งเห็นแนวทางการบริหารจัดการและอนุรักษ์แหล่งมรดกทางประวัติศาสตร์ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าทางสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน

๔) เยี่ยมชม...

๔) เยี่ยมชมอุทยานพื้นที่ชุ่มน้ำแห่งชาติสวู่ฝูเหมียว (Hunan Shuifumiao National Wetland Park) เพื่อศึกษาการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ โดยได้เรียนรู้บทบาทของพื้นที่ชุ่มน้ำในการกักเก็บน้ำ ลดความรุนแรงของอุทกภัย ปรับปรุงคุณภาพน้ำ และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตหลากหลายชนิด พื้นที่ชุ่มน้ำของมณฑลหูหนานได้รับการอนุรักษ์รวมกว่า ๗๕๕,๔๐๐ เฮกตาร์ และมีอัตราการคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำร้อยละ ๗๔.๑๓ ซึ่งอยู่ในระดับสูงของประเทศจีน สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาแนวทางการฟื้นฟูระบบนิเวศที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ และการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

๕) เยี่ยมชมย่านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเหยาอวาน เมืองเซียงถาน (Xiangtan Yaowan Historical and Cultural Street) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์การค้าทางน้ำ วัฒนธรรมท้องถิ่น และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของเมืองเซียงถาน โดยย่านเหยาอวานเคยเป็นศูนย์กลางการค้าและท่าเรือสำคัญริมแม่น้ำเซียงเจียง ซึ่งมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและชุมชนในอดีต คณะศึกษาดูงานได้เรียนรู้การอนุรักษ์อาคารสถาปัตยกรรมดั้งเดิม วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ยังคงได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนแนวทางการพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการรักษาอัตลักษณ์และมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอย่างยั่งยืน

การศึกษาดูงานครั้งนี้ทำให้ได้เรียนรู้ทั้งด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตลอดจนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นของมณฑลหูหนาน ประเทศจีน โดยได้เห็นตัวอย่างการนำองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ งานวิจัย และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้คุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมและความสำคัญของการอนุรักษ์อัตลักษณ์ท้องถิ่นควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ช่วยเปิดมุมมองและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาและการทำงานในอนาคตได้

๒.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

☒ ต่อตนเอง

- ๑) ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาอารยธรรมนิเวศ (Ecological Civilization) และนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน
- ๒) ได้เรียนรู้แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ พืชหญ้า พื้นที่ชุ่มน้ำ และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเป็นระบบ
- ๓) ได้เพิ่มพูนความรู้ด้านการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะบทบาทของภาคป่าไม้ในการกักเก็บคาร์บอนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- ๔) ได้ศึกษาแนวทางการป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรม รวมถึงการแก้ไขปัญหาการกลายเป็นทะเลทรายที่ประสบผลสำเร็จของประเทศจีน
- ๕) ได้รับประสบการณ์และมุมมองใหม่ในการเชื่อมโยงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกับการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน
- ๖) ได้พัฒนาศักยภาพในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และประยุกต์ใช้แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติจากต่างประเทศให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย
- ๗) ได้สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

☒ ต่อหน่วยงาน

- ๑) หน่วยงานได้รับองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมจากสาธารณรัฐประชาชนจีน
- ๒) สามารถนำข้อมูลและประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของหน่วยงาน
- ๓) สนับสนุนการพัฒนานโยบายหรือมาตรการด้านการลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มพื้นที่สีเขียวอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔) สามารถนำแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียว การสร้างมูลค่าจากบริการระบบนิเวศ และการมีส่วนร่วมของชุมชนมาปรับใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงาน
- ๕) ช่วยเพิ่มศักยภาพบุคลากรของหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ และวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับแนวโน้มการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในระดับสากล
- ๖) ส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างหน่วยงานของประเทศไทยกับหน่วยงานด้านป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของต่างประเทศ
- ๗) สนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานด้านการอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศตามแนวทางเศรษฐกิจสีเขียวและการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

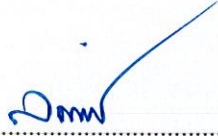
ส่วนที่ ๓ ปัญหา / อุปสรรค

เนื่องจากการบรรยายของวิทยากรบางท่านต้องใช้ล่ามในการช่วยแปล ทำให้บางช่วงของการบรรยายไม่ต่อเนื่องและต้องใช้เวลามากขึ้นในการบรรยายหัวข้อนั้นๆ

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การได้เข้าร่วมสัมมนาในหลักสูตร Seminar on Forestry International Cooperation for BRI Countries ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน นับเป็นโอกาสอันดีในการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว และการพัฒนาความร่วมมือด้านป่าไม้ภายใต้กรอบความร่วมมือ Belt and Road Initiative (BRI) ตลอดจนได้เรียนรู้แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้งพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศและการทำงานร่วมกับผู้แทนจากหลากหลายประเทศ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยและภารกิจของกรมป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เห็นควรให้กรมป่าไม้สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสเข้าร่วมการฝึกอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศ การจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาตลาดคาร์บอน และเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร เพิ่มพูนองค์ความรู้ และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวโน้มการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระดับสากลต่อไป

(ลงชื่อ).....

นางลักขมี สุทธิวิไลรัตน์
นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

(ลงชื่อ).....

นางสาวสมฤดี แซ่ลิ่ม
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

(ลงชื่อ).....

นายปราชญ์สกุญธ์ รัตนะ
นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

(ลงชื่อ).....

นางสาวสุภัทรรดา ไชยชนะ
นักวิชาการป่าไม้

(ลงชื่อ).....

นายณัฐวัตร ผดุงพงษ์ศิริ
พนักงานพิทักษ์ป่า

เอกสารประกอบการอบรม

<https://shorturl.asia/Fg6u7>

ภาพประกอบ

